

SLOVNÍK VYBRANÝCH POJMŮ
ZNAKOVÉHO JAZYKA

pro oblast
**biologie člověka
a zdravotvědy**

PŘÍRUČKA K CD

Vedoucí autorského kolektivu: Mgr. Jiří Langer, Ph.D.

Spoluautorka: Mgr. Pavla Kukolová

Kolektiv sluchově postižených uživatelů znakového jazyka:

Hana Hošková, Martin Chupík, Mgr. Pavel Kučera, Jiří Loníček, Kamil Panský

Interpret znaků: Hana Hošková

Tvorba softwarové aplikace: Bc. Karel Dvořák

Recenzenti: RNDr. Josef Brožík, Mgr. Václav Chmelíř

Schválilo MŠMT č. j. 19 097/2008-61 dne 24. 11. 2008 k zařazení do seznamu učebnic pro základní vzdělávání žáků se sluchovým postižením jako součást ucelené řady učebnic pro vzdělávací oblast Člověk a příroda s dobou platnosti šest let.“

Odpovědná redaktorka Ing. Ludmila Kořenářová

Vydalo roku 2008 nakladatelství Fortuna,

JUDr. František Talián, Ostrovní 30, 110 00 Praha 1

Vydáno v rámci dotačního řízení Speciální učebnice v roce 2008 za plné dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Všechna práva vyhrazena.

© Jiří Langer za kolektiv, 2008

© Nakladatelství Fortuna, 2008

ISBN 978-80-7373-041-3

O slovníku

Elektronický slovník, který se Vám dostává do rukou, je oborový překladový slovník českého a českého znakového jazyka s vybranými pojmy z oblasti biologie člověka a zdravotvědy. Je určen zejména osobám, které se podílejí na výchově a vzdělávání dětí se sluchovým postižením (učitelé, mistři odborného výcviku, vychovatelé, rodiče apod.). Využíván může být rovněž samotnými sluchově postiženými uživateli českého znakového jazyka (dětmi i dospělými), kteří si potřebují rozšířit svou aktivní znakovou zásobu, jejich rodinnými příslušníky a ostatními zájemci o český znakový jazyk.

Práce na slovníku začaly v roce 2004 vypsáním tématu diplomové práce na Katedře speciální pedagogiky PdF UP v Olomouci, jejímž cílem byla elicitace znaků českého znakového jazyka z oblasti biologie člověka. Vypsání tématu se chopila studentka oboru učitelství 1. stupně ZŠ a speciální pedagogika Pavla Kukulová pod vedením Mgr. Jiřího Langer, Ph.D. Ve spolupráci s neslyšícími studenty aplikované tělesné výchovy, studenty všeobecného lékařství a na základě konzultací s pedagogy střední zdravotnické školy v Praze-Radlicích byl vytvořen heslář obsahující téměř 1400 pojmů. Všechny pojmy byly vybírány s ohledem na jejich potřebnost pro výuku biologie člověka na základních, středních i vysokých školách. Poté byly zahájeny práce na elicitaci (vyhledání a shromáždění) příslušných znaků českého znakového jazyka, která byla Pavlou Kukulovou provedena ve spolupráci s neslyšícími studenty vysokých škol, kteří pocházejí z různých oblastí České republiky. Všechny elicitované znaky byly posléze diskutovány s neslyšícími uživateli českého znakového jazyka a do slovníku byly vybrány varianty, které jsou mezi uživateli českého znakového jazyka rozšířené. V případě, že nebylo možné rozhodnout o jediné nejrozšířenější variantě, bylo do slovníku zařazeno variant více.

V konečné verzi obsahuje korpus slovníku 623 hesel z oblasti biologie člověka a zdravotvědy. Vzhledem k tomu, že některá hesla v českém jazyce mají více ekvivalentů v českém znakovém jazyce (viz výše), dosahuje celkový počet znaků obsažených ve slovníku počtu 691. Jednotlivé

varianty znaků se stejným nebo podobným významem jsou odlišeny arabskými číslicemi (např. *VYŠETŘENÍ 1*, *VYŠETŘENÍ 2*, *VYŠETŘENÍ 3*). Významy všech hesel a znaků jsou dále vždy vysvětleny pomocí stručných vysvětlujících popisků. Autoři slovníku si uvědomují, že terminologie pro oblast biologie člověka a zdravotědy není slovníkem zcela pokryta. Je to způsobeno zejména faktem, že se nepodařilo v rámci elicítace získat odpovídající lingvisticky správný znak českého znakového jazyka. Protože nebylo cílem autorského kolektivu tvořit znaky zcela nové, byl daný pojem z hesláře vyřazen. Korpus slovníku je proto autorským kolektivem považován za otevřený a při dalších edicích bude aktuálně doplňován.

Slovník funguje na podobné programové platformě jako uživateli ověřená sada výukových CD-ROMů *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk – 1. až 4. díl* (Langer a kol. 2005), *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast tělesné výchovy a sportu* (Langer a kol. 2006) a *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast vlastivědy* (Langer a kol. 2007). Každý obsažený znak je zaznamenán ze dvou pohledů – čelního a bočního. Jednotlivé znaky je možné přehrávat standardní nebo poloviční rychlostí, případně krokovaním po snímcích. Pro vyhledání požadovaného českého termínu je možné využít struktury tematických skupin, případně služby rychlého vyhledávání nebo abecedního rejstříku. Slovník je rovněž možné přepnout do režimu zkoušení a otestovat tak znalost obsažených znaků.

Podobně jako *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast tělesné výchovy a sportu* (Langer a kol. 2006) a *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast vlastivědy* (Langer a kol. 2007) obsahuje slovník funkci překladu z českého znakového jazyka do českého jazyka, respektive vyhledávání českých významů znaků podle zadaných parametrů znaku. Každý znak má přiřazeny 4 základní parametry (matrice – typ znaku, umístění znaku, tvar ruky/rukou a jejich pohyb), které se zobrazují v pravém dolním rohu základní pracovní plochy. Ve formuláři překladače je poté možné jednoduše zadat jednotlivé parametry vyhledávaného znaku. Po stisknutí tlačítka „Hledej“ vypíše program všechny české ekvivalenty znaků,

keré nastaveným parametrům odpovídají. Použití překladače je určeno zejména sluchově postiženým uživatelům slovníku (neznají-li český překlad a význam znaku, mohou jej zjistit pomocí stručné definice termínu) a slyšícím zájemcům, kteří jsou pokročilejšími uživateli českého znakového jazyka.

Autorský kolektiv

Vedoucí autorského kolektivu:

Mgr. Jiří Langer, Ph.D.

kontakt: jiri.langer@upol.cz

Spoluautorka:

Mgr. Pavla Kukolová

Interpret znaků:

Hana Hošková

Tvorba softwarové aplikace:

Bc. Karel Dvořák

Technická spolupráce:

Mgr. Silvie Langerová

Deskripce parametrů znaků:

doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D.

Mgr. Pavla Kukolová

Respondenti a uživatelé znakového jazyka:

Hana Hošková

Martin Chupík

Mgr. Pavel Kučera

Jiří Loníček

Kamil Panský

Spolupráce při tvorbě hesláře a vysvětlujících definic:

MUDr. Michaela Kulková

Spuštění a ovládání slovníku

Slovník je určen pro použití v počítačích vybavených operačním systémem Microsoft Windows ve verzi NT, 2000, XP nebo Vista (u starších verzí MS Windows – 98 a Millenium se mohou vyskytnout drobné problémy se spuštěním programu a některými funkcemi) s minimálním rozlišením monitoru 1024 x 768. Slovník se automaticky spouští po vložení CD-ROMu do CD mechaniky počítače. Nespustí-li se slovník automaticky (pravděpodobně z důvodu specifického nastavení počítače), je třeba jej otevřít spuštěním souboru **GSlovník.exe** na disku označujícím CD mechaniku (obvykle disky „D“ nebo „E“), např. v programu „Tento počítač“. Nedojde-li ke spuštění programu ani poté, je CD pravděpodobně fyzicky poškozeno, případně je možné otevřít soubor **Technickanapoveda.html** na též disku. Pokud nepomohou ani kroky uvedené v technické nápovědě, kontaktujte autory slovníku na e-mailové adrese jiri.langer@upol.cz.

Slovník je možné ovládat pomocí klávesnice a počítačové myši. Základní pracovní plocha slovníku se skládá z několika částí, jejichž funkce i návod na ovládání jsou uvedeny v podrobné interaktivní nápovědě, která se spustí kliknutím na tlačítko „Nápověda“. Zde jsou detailně popsány funkce a ovládání všech komponent slovníku a postupy práce s nimi. V případě jakýchkoli nejasností je možné kontaktovat autory na výše uvedené e-mailové adrese.

Specifika znakového jazyka

Český znakový jazyk je vizuálně-motorický jazykový systém českých Neslyšících a nese všechny atributy přirozeného a plnohodnotného jazyka. Na rozdíl od znakované češtiny¹ má vlastní slovní (znakovou) zásobu i gramatická pravidla a na českém jazyce je zcela nezávislý. Český znakový jazyk je tvořen manuální a nemanuální složkou. Nositelem

¹ Znakovaná čeština je uměle vytvořený vizuálně-motorický komunikační systém, který do sebe mísí dva na sobě nezávislé jazykové systémy – český znakový jazyk a češtinu. Z českého znakového jazyka využívá jednotlivé znaky, které kombinuje a spojuje do vět podle gramatických pravidel češtiny.

lexikálních významů je manuální složka, u které rozlišujeme místo artikulace (provedení) znaku, tvar, orientaci a pohyb ruky/rukou. Gramatické významy jsou převážně vyjadřovány nemanuálními faktory (mimika, pozice a pohyby hlavy a horní části trupu). Další významnou odlišností je využívání trojrozměrného prostoru, který znakovému jazyku dovoluje simultánně (v jeden okamžik současně) sdělovat více informací, inkorporovat (včleňovat) do sebe více znaků a významů, používat mimetickou deskripci (upravení a provedení znaku v závislosti na vlastnostech předmětu, který znak zastupuje) apod.

Znaky obsažené ve slovníku jsou zaznamenány v citátovém tvaru. Mohou tedy být v některých případech doplněny dalším znakem (specifikátorem), který upřesňuje jejich význam. V běžné konverzaci, kdy přesný význam znaku vyplyne z kontextu, se tyto specifikátory zpravidla nepoužívají. Provedení některých znaků v rámci plynulé konverzace se rovněž může od jejich slovníkového tvaru odlišovat z důvodu některých specifických vlastností českého znakového jazyka (simultánnost, inkorporace, mimetická deskripce aj.). Znaky tak mohou být např. artikulovány v jiné části artikulačního prostoru, může se lišit počet opakování pohybu nebo jeho směr, rychlost provedení znaku apod. S těmito případnými modifikacemi znaků „způsobenými gramatikou znakového jazyka, je třeba počítat a seznámit se s jejich pravidly.

Slovní (znaková) zásoba českého znakového jazyka je odlišná od slovní zásoby češtiny. Není tedy možné předpokládat, že ke každému českému slovu lze přiřadit odpovídající znak českého znakového jazyka a naopak. Mnoho českých slov má svůj ekvivalent ve znakovém jazyce v podobě několika po sobě jdoucích znaků (např. *PROGNÓZA*), některé jednoduché znaky naopak mají český ekvivalent složený z více slov (např. *KOCHLEÁRNÍ IMPLANTÁT*, *POLŠTÁŘKY VATOVÉ*). Pro některé české výrazy s obecným významem existuje řada ekvivalentních znaků odpovídajících konkrétnímu a aktuálnímu významu. Ve spojitém a souvislém znakovém projevu se tak mohou jednotlivé znaky odlišovat od své slovníkové podoby (např. *JIZVA*, *BOLEST*, *HOJENÍ*). Podobně jako v českém jazyce se i v českém znakovém jazyce obejvuje polysémie, tedy jev, kdy jeden znak odpovídá více různým významům (např. *REFLEX*; v českém jazyce jsou to např. slova „kolo“, „jazyk“, „oko“ aj.) a jejichž přesný význam vyplyne příjemci informace z kontextu.

Každý znak českého znakového jazyka je možné zařadit do skupiny znaků stejného typu (matrice znaku) a zaznamenat prostřednictvím speciálně vytvořeného způsobu zápisu – tzv. notace. Notace navržená Macurovou (1996) a dopracovaná Benešem (2003) spočívá v popisu sledovaných parametrů znaku (místo, kde se znak artikuluje; tvar ruky/rukou; orientace dlaně/dlaní; orientace prstů; vzájemná poloha rukou a jejich pohyb) a jejich zápisu pomocí specifických značek a symbolů. Pro běžného uživatele je však tento vědecký způsob zápisu znaků příliš komplikovaný a nesrozumitelný. Pro potřeby funkce tzv. překladače u tohoto elektronického slovníku byly proto vybrány pouze 4 základní parametry znaku, na jejichž základě lze požadovaný znak jednoduše vyhledat.

Matrice (typ) znaku:

Každý znak je možné zařadit do některé z následujících skupin:

- znaky prováděné jednou rukou s nulovým kontaktem na tělo (např. *KAPKY, MÍCHA, SLINY*),
- znaky prováděné jednou rukou s kontaktem na tělo (např. *CHŘÍPKA, MOČ, UCHO*),
- znaky prováděné oběma rukama, přičemž obě ruce mají stejný tvar a vykonávají stejný nebo podobný pohyb (např. *BRÝLE, RUKAVICE, VATA*),
- znaky prováděné oběma rukama, přičemž obě ruce mají stejný tvar, ale pouze jedna je aktivní (např. *CÉVKA, ŠITÍ, TUK*),
- znaky prováděné oběma rukama, přičemž se liší jejich tvar nebo prováděný pohyb (asymetrické znaky) – např. *DOKTOR, LADIČKA, VYKR-VÁCENÍ*,
- znaky složené z více znaků nebo znaky nezařaditelné do předchozích kategorií (např. *AUDIOLOGIE, PODLITINA, ZVUKOVOD*).

Umístění (lokalizace) znaku:

Pro potřeby tohoto slovníku byly znaky rozděleny do tří základních částí artikulačního prostoru:

- znaky prováděné na hlavě nebo kolem hlavy (např. *ANGÍNA, MOZEK, ZUBY*),
- znaky prováděné před tělem (např. *BUŇKA, LÉČBA, ŽALUDEK*),
- znaky prováděné po stranách (např. *BERLE, ŠKRTIDLO*).

V případě, že je znak prováděn postupně ve více částech artikulačního prostoru, je u něj tato vlastnost zmíněna a jednotlivé části artikulačního prostoru jsou uvedeny v pořadí, v jakém po sobě následují.

Tvar ruky/rukou:

Ve *Slovníku pojmů znakového jazyka pro oblast biologie člověka a zdravotní vědy* se vyskytuje celkem 36 různých tvarů pro dominantní i nedominantní ruku. Dominantní rukou je obvykle pravá ruka, nedominantní rukou pak ruka levá (u leváků je tomu naopak). Jednotlivé tvary rukou jsou zachyceny pomocí přehledných, kreslených ikon. V případě, že se tvar rukou během provádění znaku mění, jsou postupně zobrazeny všechny tvary ruky podle skutečného pořadí, v jakém se objevují.

Pohyb ruky/rukou:

Pohyb rukou a prstů je u mnoha znaků velmi složitý a obvykle obtížně zaznamatelný pomocí slovních popisů a obrázků (např. směrových šipek). Pro potřeby tohoto slovníku byl proto zápis pohybu rukou při provádění znaku maximálně zjednodušen, aby byl uživatelsky srozumitelný a jednoduchý. Přesto, že pohyb rukou je jedním z nejdůležitějších parametrů znaku, je pro potřeby vyhledávání v tomto slovníku parametrem spíše doplňkovým. Jednotlivé pohyby rukou jsou rozděleny do tří úrovní:

1. charakter pohybu	kruhový pohyb	přímý pohyb	nevýrazný pohyb		
2. Směr pohybu	nahoru	dolů	vpřed	vzad	do stran
3. Další vlastnosti	střídavý pohyb	pohyb do protisměru	pohyb nahoru a dolů	opakovaný pohyb	

Pohyb rukou při provádění znaku je vždy zaznamenán následujícím způsobem: 1. charakter pohybu + 2. směr pohybu + 3. další vlastnosti.

V případě dvouručních znaků, při kterých vykonává každá ruka jiný pohyb, je nejprve zaznamenán pohyb dominantní ruky, poté pohyb ruky nedominantní. V případě složených znaků jsou jednotlivé pohyby rukou zaznamenány v pořadí, v jakém jsou prováděny.

Detailnější popisy čtyř základních parametrů a návod pro jejich nastavování v překladači jsou k dispozici v nápovědě programu.

Použitá literatura a informační zdroje

Odborné publikace a slovníky

1. BORT, J.; LEŠKOVÁ, I.; HOUDKOVÁ, G. aj. *Slovník znaků křesťanských pojmů*. Praha: Naděje, 2001, 358 s. ISBN 80-902292-9-8.
2. COMPANYS, M; TOURMEZ, F. *Dictionnaire 1200 Signes La Langue des Signes Francaise*. Angers: Monica Companys, 2000. ISBN 2-9508123-7-6.
3. ČADA, K; HUBÁČEK, J.; ŠLAPÁK, I. *Základy otorhinolaryngologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 191 s. ISBN 80-210-0558-0.
4. ČERMÁK, F.; BLATNÁ, R. aj. *Manuál lexikografie*. Jinočany: H&H, 1995, 283 s. ISBN 80-85787-23-7.
5. HLOŽEK, Z. *Základy audiologie*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995, 49. s. ISBN 80-7067-498-9.
6. HYBÁŠEK, P. *Dermatovenerologie pro studující lékařství*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1991, 448 s. ISBN 80-7067-051-7.
7. KLEMENTA, J. a kol. *Somatologie a antropologie*. Praha: SPN, 1981, 502 s.
8. KLENER, P. a kol. *Vnitřní lékařství*. Praha: Karolinum, 2001, 949 s. ISBN 80-246-0273-3
9. LANGER, J. CD-ROM jako nosič slovníků znakového jazyka. In *Trendy technického vzdělávání 2001 (dodatky)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, s. 27–29. ISBN 80-244-0375-7.
10. LANGER, J. Obousměrný překlad v elektronických slovnících znakového jazyka. In *Pedagogický software 2008 [CD-ROM]*. České Budějovice: Scientific Pedagogical Publishing, 2008. s. 321-326. ISBN 80-85645-59-9.
11. LANGER, J. Vizuálně motorické komunikační systémy – aktuální učební pomůcky pro rozšiřování znakové zásoby. In *IV. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004, s. 245–250. ISBN 80-244-0770-1.

12. LANGER, J. Výuka znakového jazyka a multimédia. In *Pedagogický software 2006*. České Budějovice: Scientific Pedagogical Publishing, 2006. s. 454–456. ISBN 80-85645-56-4.
13. LANGER, J. a kol. *Slovník pojmů znakového jazyka pro oblast tělesné výchovy a sportu* [CD-ROM]. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-968-6.
14. LANGER, J.; PTÁČEK, V.; DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk (1. a 2. díl)*. 2. doplněné vydání, Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 27 s. ISBN 80-244-1113-X.
15. LANGER, J.; PTÁČEK, V.; DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk (3. a 4. díl)*. 2. doplněné vydání, Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 31 s. ISBN 80-244-1114-8.
16. LEJSKA, V. *Kompendium ORL dětského věku*. Praha: Grada, 1995, 338 s. ISBN 80-7169-132-1.
17. MACUROVÁ, A. Proč a jak zapisovat znaky českého znakového jazyka (Poznámky k diskusi). *Speciální pedagogika*, 1996, roč. 6, č. 1, s. 5–20. ISSN 0862-1632.
18. NOVÁK, A. *Foniatric a pedaudiologie 1: Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Praha: Alexej Novák, 1994, 131 s.
19. NOVOTNÝ, I.; HRUŠKA, M. *Biologie člověka*. Praha: Fortuna, 2002, 239 s. ISBN 80-7168-819-3.
20. OKROUHLÍKOVÁ, L. *Notace – zápis českého znakového jazyka*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, 133 s. ISBN 978-80-87153-93-2.
21. ROKYTA, R. a kol. *Fyziologie pro bakalářská studia v medicíně, přírodovědných a tělovýchovných oborech*. Praha: ISV, 2000, 359 s. ISBN 80-85866-45-5.
22. SERVUSOVÁ, J. *Kontrastivní lingvistika – český jazyk x český znakový jazyk*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, 77 s. ISBN 978-80-87218-30-3.
23. SILBERNAGL, S.; DESPOPOULOS, A. *Atlas fyziologie člověka*. Praha: Grada, 1993, 352 s. ISBN 80-85623-79-X.

24. SLÁNSKÁ-BÍMOVÁ, P.; OKROUHLÍKOVÁ, L. *Rysy přirozených jazyků – Český znakový jazyk jako přirozený jazyk, Lexikografie – Slovníky českého znakového jazyka*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, 215 s. ISBN 978-80-87153-91-8.
25. STEJSKALOVÁ, J. a kol. *Konzervační zubní lékařství*. Praha: Karolinum, 2003, 235 s. ISBN 80-246-0494-9.
26. ŠLAPÁK, I. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a foniatrie*. Brno: Paido, 1995, 45 s. ISBN 80-85931-13-3.
27. WIKIPEDIE – *Otevřená encyklopedie* [online]. Dostupné na: <<http://cs.wikipedia.org/>>.
28. ZEMAN, Z. a kol. *Speciální chirurgie*. Praha: Galén, 2004, 575 s. ISBN 80-7262-260-9.

Seznam a struktura skupin

Zubní lékařství

Praktické lékařství

Nemocnice

Interní oddělení

Chirurgie

Ortopedie

Otorinolaryngologie

Oční oddělení

Gynekologie, porodnictví

Neurologie

Kožní oddělení

ARO

Ostatní

Anatomie lidského těla

Základní pojmy

Orgánové soustavy

Soustava kosterní

Soustava svalová

Soustava oběhová

Soustava dýchací

Soustava trávicí

Soustava vylučovací a kožní

Soustava nervová

Soustava smyslová

Soustava hormonální

Soustava rozmnožovací (pohlavní)

Seznam pojmů

A

absces
adrenalin
akné 1
akné 2
akutní stav
alergická rýma
alergie
alergologické oddělení
alergologické testy
anamnéza
anestezie
anestezie celková
anestezie lokální
anesteziolog
anesteziologie
angína
anomálie boltce
antibiotika (tablety)
antikoncepce (tablety)
aorta
ARO
astigmatismus
audiologie
audiometrie

B

bakterie
bércové vředy
berle
bezvědomí
bílá hmota
bílé krvinky
bílkovina

bílkovina v moči
bolest břicha 1
bolest břicha 2
bolest hlavy 1
bolest hlavy 2
bolest v krku 1
bolest v krku 2
boltec
Bowmanův váček
bradavice
bradový výběžek
brýle
bubínek
buněčné jádro
buňka

C

cévka
císařský řez
CT (počítačová tomografie)
CT mozku
cukr v moči
cytoplazmatická membrána
cytoplazmatické struktury
čekárna
čelní lalok
čepy na mandlích
červené krvinky
čichový nerv
články prstů
čočka

D

dalekozrakost
dárcovství krve
dásěň 1

dáseň 2
dechová frekvence
děložní čípek 1
děložní čípek 2
deltový sval
dendrit
dentální nit
dezinfekce
diagnostický papírek 1
diagnostický papírek 2
diagnóza
dioptrie
dlaha
dlouho trvající porod
doktor
dolní cesty dýchací
dolní čelist
doporučení k odbornému lékaři 1
doporučení k odbornému lékaři 2
dřeň ledvin
dušení
dvanáctník
dvojhlavý sval pažní
dýchací centrum
dýchací soustava
dýchání

E

EKG
ekzém
epilepsie 1
epilepsie 2
extrakce (trhání zubu)

F

fixace

fixní aparát (rovnátka) 1
fixní aparát (rovnátka) 2
fixní aparát (rovnátka) 3
fonendoskop
foniatrie
fyziologie

G

gastroskopie 1
gastroskopie 2
gáza
genetika
gynekologické lůžko
gynekologie a porodnictví

H

hadička 1
hadička 2
hladina hormonů v krvi
hlasové vazy
hlemýžď
hlezení kloub
hojení
horečka
hormony 1
hormony 2
hormony štítné žlázy
horní cesty dýchací
horní čelist
hrtan
hrudní kost
hygiena
hyperfunkce
hyperfunkce štítné žlázy
hypofunkce
hypofunkce štítné žlázy

Ch

chirurgická extrakce 1
chirurgická extrakce 2
chirurgie
chirurgie břicha
chobot
chodící sádra
chrupavka
chřipka
chudokrevnost 1
chudokrevnost 2
chuťové buňky

I

imunita 1
imunita 2
imunita vrozená
imunita získaná
inervace svalů
infarkt myokardu
infekční oddělení
inhalace
injekce
injekční stříkačka
interní oddělení
intubace

J

jaterní buňka
játra
jazyk
jazykohltanový nerv
jehla
jícen
jizva

K

kamera 1
kamera 2
kapky 1
kapky 2
kapky do uší
karanténa (místnost)
kardiochirurgie
kardiologie
kladívko
klenba nohy
kleště
klíční kost
klid na lůžku
kloub 1
kloub 2
kloub kolenní
kloub kyčelní
kloub loketní
kloubní hlavice
kloubní jamka
kloubní plocha
kloubní pouzdro
kochleární implantát 1
kochleární implantát 2
kolaps
koloskopie (vyšetření střeva)
komplikace
koncový mozek
konečník
kontaktní čočky 1
kontaktní čočky 2
kontrolní vyšetření
kornatění tepen
kost
kost čelní

kost čichová
kost holenní
kost kyčelní
kost loketní
kost lýtková
kost pánevní
kost patní
kost pažní
kost skalní
kost slzní
kost spánková
kost stehenní
kost temenní
kost týlní
kost vřetenní
kosti dlouhé
kosti krátké
kosti nártní
kosti ploché
kosti zánartní
kosti zápěstní
kosti záprstní
kostní tkáň
kostní výrůstky 1
kostní výrůstky 2
kostra
kostra dolní končetiny
kostra hlavy
kostra horní končetiny
kostra nohy
kostra páteře
kostra ruky
kostra trupu
kostra volné končetiny
kotník
kožní oddělení

kožní testy
krátkozrakost
krev 1
krev 2
krev v moči
krevní destičky
krevní oběh 1
krevní oběh 2
krevní plazma
krevní skupiny 1
krevní skupiny 2
krevní systém
kruhové kanálky
kruhový sval oční
krvácení do mozku
krvácení z dásní 1
krvácení z dásní 2
kůra mozková
kůže
kyfóza
kyslíková maska

L

ladička
laryngitida
laserová operace
lebka
léčba
léčení zubu
ledvina
ledvinová kolika
ledvinové kameny 1
ledvinové kameny 2
ledvinový záchvat
lehátko
lék proti bolesti

lícni nerv
lopatka
lordóza
lupénka

M

magnetická rezonance
magnetická rezonance ledvin
malý sval prsní
mandle
mast
masti na kůži
měkké patro
měření nitroočního tlaku
měření tlaku
měření výšky a váhy
metabolismus
metabolismus látek
mezimozek
mezizubní kartáček 1
mezizubní kartáček 2
mezižeberní svaly
mícha
mikroskop 1
mikroskop 2
mimické svaly
moč
močová trubice
močové cesty
močový měchýř
mononukleóza
motorická vlákna
mozeček
mozek
mozkomíšni nervy
mozková část

mozkové nervy
mražená plazma
mužské pohlavní orgány

N

nádech
nadledvinky
nádor
nádor konečníku 1
nádor konečníku 2
nádor mozku
nádor plic
nádor tenkého střeva
nádor tlustého střeva
nádor žaludku
nadvarle
nalačno
náplast 1
náplast 2
nedoslýchavost 1
nedoslýchavost 2
nechodící sádra
nechutenství
nemocnice 1
nemocnice 2
neplodnost
nepodmíněný reflex
nervosvalová ploténka
nervová buňka
nervová soustava centrální
nervová tkáň
nervové testy
nervové zakončení
nervový výběžek
nervy míšní
neurit

neurochirurgie
neurologické kladívko
neurologické oddělení
nevolnost
nitroděložní tělísko 1
nitroděložní tělísko 2
nos
nosní kapky
nosohltan
novorozeneček
novorozenecká žloutenka 1
novorozenecká žloutenka 2
nůžky

O

obinadlo (pružné) 1
obinadlo (pružné) 2
obklady
obličejová část
obratel
obratel bederní
obratel hrudní
obratel krční
obrna
obvaz
obvodové nervy
očkování
oční kapky
oční koule
oční oddělení
odběr kostní dřevě
odběr krve
odběr moči
odchlípnutí sítnice
oftalmoskop
ochranná vesta

ochranný límec
okluzor
oko
okohybné svaly
omezení pohybu
onemocnění
onemocnění břicha
onemocnění čelistního kloubu 1
onemocnění čelistního kloubu 2
onemocnění dásní
onemocnění krve
onemocnění ledvin
onemocnění srdce
onemocnění srdečních chlopní 1
onemocnění srdečních chlopní 2
onemocnění šlach
onemocnění štítné žlázy
onemocnění vazů
opar
opar pásový
operační sál
optotyp
ordinace
orgánové soustavy
ORL (otorinolaryngologie)
ortéza
ortopedická pomůcka
ortopedie
otok
otok hlasivek

P

páky
parodontitida
penis
per rectum (vyšetření konečníku)

percepce zvuku
píchání v uchu
pinzeta 1
pinzeta 2
placenta
plak
plastická chirurgie
plášť
plíce
plicní oddělení
plísňové onemocnění ucha
plnění zubu
plomba 1
plomba 2
podjazykový nerv
podlitina
podmíněný reflex
podráždění
podvázání vaječníků
pojivová tkáň
pokožka
polštářky vatové
pooperační oddělení
poranění bubínku
porod
porodní kleště 1
porodní kleště 2
porodní sál
porušení sluchového nervu
poslech plic
poslech srdce 1
poslech srdce 2
postnatální období
praktický lékař
prasknutí plodové vody
prenatální období

prenatální vyšetření
probuzení z umělého spánku
prognóza 1
prognóza 2
předčasný porod
předoperační vyšetření
psychiatrické oddělení
psychologická ambulance
punkce bubínku 1
punkce bubínku 2
punkce dutin čelistních
punkce dutin čelních
punkce ucha
punkční jehla
pupeční šňůra

R

ramenní kloub
reflex
reflexní oblouk
reflexní testy
rehabilitace
rektoskopie
(vyšetření konečníku) 1
rektoskopie
(vyšetření konečníku) 2
rentgen
rentgen ledvin
rentgen plic
rentgen srdce
resuscitace
rouška
rty
rukavice
rýma

S

stavba lidského těla
stehy
sterilita u mužů
sterilní tampón
stomatochirurgie
strabismus
střední mozek
střední ucho
stůl
suché teplo
sušení zubů
sval hýžďový
sval lýtkový
sval stehenní
svalová tkáň
svalové břicho
svalové vlákno
svalový stah
svaly břicha
svaly hladké
svaly hlavy
svaly končetin
svaly krku
svaly příčně pruhované

Š

šedá hmota
šedý zákal 1
šedý zákal 2
šilhavost
šití
škára
škrtidlo
šlacha
šok 1
šok 2

špachtle
špejle s vatou
štítná žláza
šumění v uchu

T

těhotenství
technika čištění zubů 1
technika čištění zubů 2
tělní tekutiny
temenní lalok
tenké střevo
tep
teploměr
tepny
tinnitus
tkáň
tlakoměr
tlusté střevo
tracheotomie
transfúze 1
transfúze 2
transfuzní vak
transplantace ledvin
trhání krčních mandlí
trhání nosní mandle
trojhlavý sval pažní
třmínek
tuk
tváře
tvrdé patro

U

ucho
ultrazvuk
ultrazvuk ledvin

umělá ledvina
umělý spánek
úprava dioptrií
urologie
uskřínutí nervu
ústní voda 1
ústní voda 2
ústrojí čichové
ústrojí chuťové
ústrojí rovnovážné
ústrojí sluchové
ušní šelest
ušní zrcátko
ušní-nosní-krční

V

váha
vaječníky
varle
vata
vazivová tkáň
vazy
vitamin
vlákna sluchového nervu
vnímání pohybu
vnitřní krvácení
vnitřní ucho
voda v koleni 1
voda v koleni 2
vozík
vrozené vady
vrozené vady ucha
vrtáček
vředy
vstřebávání potravy
vykloubení 1

vykloubení 2
vyšetření 1
vyšetření 2
vyšetření 3
vyšetření 4
vyšetření 5
vyšetření děložního čípku
vyšetření dýchacích plynů
vyšetření Eustachovy trubice
vyšetření kapacity plic
vyšetření krevního obrazu
vyšetření ledvin
vyšetření moči
vyšetření očního pozadí
vyšetření pohyblivosti
vyšetření stolice
vyšetření středního ucha
vyšetření vestibulárního ústrojí
vytažení stehů
výtěř z krku

Z

záchvatovitá onemocnění
zákaz sportu
základní cytoplazma
základní neuron
zákrok
zánět
zánět boltce
zánět bubínku
zánět dásně 1
zánět dásně 2
zánět dělohy
zánět děložního čípku
zánět dolních cest dýchacích
zánět dutin

zánět Eustachovy trubice
zánět horních cest dýchacích
zánět ledvin
zánět mandle nosní
zánět mandlí krčních
zánět močového měchýře
zánět močových cest
zánět nervů
zánět nosohltanu
zánět oka
zánět pohlavních orgánů
zánět slepého střeva 1
zánět slepého střeva 2
zánět spojivek
zánět středního ucha
zánět vaječníků
zánět vejcovodů
zápal plic
zástava srdce 1
zástava srdce 2
zdravotní sestra 1
zdravotní sestra 2
zdravotní sestra 3
zdravotní sestra 4
zevní ucho
zkumavka 1
zkumavka 2
zlomenina
změna polohy plodu
zobrazovací techniky
zrakový nerv
zrcadlo gynekologické
zubařské křeslo
zubní kartáček
zubní lékařství
zubní sonda

zubní turbína 1	žaludek
zubní turbína 2	žebra
zuby	ženské pohlavní orgány
zvracení 1	žloutenka 1
zvracení 2	žloutenka 2
zvukové vlny	žlučník 1
zvukovod	žlučník 2
zvýšená teplota	žlučníkový záchvat 1
Ž	žlučníkový záchvat 2
žalud	žlučové kameny 1
žaludeční šťáva	žlučové kameny 2
žaludeční vřed	žlutá skvrna

Obsah

O slovníku	3
Autorský kolektiv	5
Spuštění a ovládání slovníku	6
Specifika znakového jazyka	6
Použitá literatura a informační zdroje	10
Seznam a struktura skupin	13
Seznam pojmů	14